

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.10.2012, sp. zn. 3 Tdo 1312/2012, ECLI:CZ:NS:2012:3.TDO.1312.2012.1

Číslo: 39/2013

Právní věta: Jestliže pachatel užije proti úřední osobě jako prostředek fyzického nátlaku motorové vozidlo s úmyslem působit na výkon její pravomoci, lze za splnění dalších zákonných podmínek jeho jednání posoudit jako trestný čin násilí proti úřední osobě spáchaný se zbraní podle § 325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zákoníku (srov. rozhodnutí uveřejněné pod č. 36/1976-I Sb. rozh. tr.). K naplnění zákonných znaků tohoto trestného činu se nevyžaduje, aby došlo k újmě na zdraví dotčené úřední osoby. Proto je irelevantní, že pachatel vyvinul s vozidlem užitým proti úřední osobě jen nepatrnou rychlost, která objektivně nebyla způsobila přivodit jí vznik újmy na zdraví, pokud i takové jednání ovlivnilo průběh výkonu pravomoci úřední osoby (např. když pachatel najížděl proti zakročujícímu policistovi tak, že vozidlem do něj opakovaně narazil a tím jej přinutil ustoupit stranou).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.10.2012

Spisová značka: 3 Tdo 1312/2012

Číslo rozhodnutí: 39

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Násilí proti úřední osobě, Zbraň

Předpisy: § 118 tr. zákoníku

§ 325 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku

§ 325 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 1. 2. 2012, sp. zn. 9 T 43/2011, byl obviněný Ing. M. H. uznán vinným zločinem násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) trestního zákoníku (tj. zákona č. 40/2009 Sb., účinného od 1. 1. 2010 /dále jen „tr. zákoník“/) na tom skutkovém základě, že „dne 23. 12. 2010 v době kolem 15.15 hod. v P. 1, na V. n. před domem č. 42, se vměšoval do služebního zákroku policistů vedeného proti K. H. jako řidičce, která se měla dopustit dopravních přešůpků, ignoroval výzvy policistů, aby svého jednání zanechal, verbálně policisty napadal vulgárními výrazy, a když byl pro toto svoje chování vyzýván k prokázání totožnosti, odmítl svoji totožnost prokázat, namísto toho nasedl do vozidla tov. zn. BMW X6, s nímž jako jeho řidič opakovaně malou rychlostí najel na dva policisty z Oddělení hlídkové služby Policie ČR, pprap. Bc. P.

D. a pprap. P. J., přitom předním nárazníkem narazil do jejich nohou, až museli ustoupit o několik kroků vzad“. Za to byl obviněný podle § 325 odst. 2 tr. zákoníku odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvou let.

Odvolání obviněného proti předmětnému rozsudku bylo usnesením Městského soudu v Praze ze dne 23. 5. 2012, sp. zn. 67 To 162/2012 podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítnuto a rozsudek soudu prvního stupně tak nabyl právní moci dne 23. 5. 2012 (§ 139 odst. 1 písm. b/, cc/ tr. ř.).

Proti shora citovanému rozhodnutí odvolacího soudu podal obviněný Ing. M. H. následně dovolání, v němž uplatnil dovolací důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Dovolatel zčásti uplatnil námitky proti samotným skutkovým závěrům soudu, hodnocení provedených důkazů a s vlastní konstrukcí skutkového stavu a s poukazem na údajný extrémní nesoulad s obsahem provedených důkazů a zjištěným skutkovým stavem věci. Z hlediska zákonného dovolacího důvodu nebylo možno tyto námitky označit za relevantní.

Dovolatel rovněž poukázal na soudní rozhodnutí publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 36/1976 - I, z něhož dovedl, že pro naplnění kvalifikačního znaku „spáchání činu se zbraní“ je nezbytné, aby pachatel najížděl na úřední osobu (zde službu konajícího policisty) automobilem zvýšenou rychlostí. Z výpovědí policistů přitom vyplynulo, že na ně nijak razantně nenajížděl. Pokud by se dovolací soud ztotožnil s jeho názorem, že okolnosti a intenzita jednání popsaná v odsuzujícím prvoinstančním rozhodnutí neumožňovaly učinit právní závěr, že spáchal útok se zbraní, pak podle názoru dovolatele bylo namístež zabývat se posouzením jeho jednání též z hlediska zásady ultima ratio zakotvené v § 12 odst. 2 tr. zákoníku a mělo být posouzeno toliko jako přestupek proti veřejnému pořádku podle § 47 zákona o přestupcích.

Dovolací důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. tedy uplatnil dovolatel právně relevantně námitkou, že pokud na zakročující policisty nenajížděl zvýšenou rychlostí, nebylo možno jeho jednání právně kvalifikovat jako útok „se zbraní“ ve smyslu odst. 2 písm. a) § 325 tr. zákoníku, a dále navazující námitkou, že jestliže okolnosti a intenzita jeho jednání neumožňují učinit právní závěr o tom, že útočil se zbraní, měly soudy důsledněji zvažovat aplikaci zásady subsidiarity trestní represe a posoudit, zda se nejedná spíše o přestupek proti veřejnému pořádku podle § 47 zákona o přestupcích.

K podanému dovolání se v souladu s ustanovením § 265h odst. 2 tr. ř. písemně vyjádřil státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupce“), podle něž nelze argumentaci obviněného přisvědčit. K právně relevantní části podaného dovolání státní zástupce uvedl, že poukaz na mnoho let staré judikatorní rozhodnutí může sotva překlenout zákonnou definici právního pojmu „se zbraní“, jak je zakotvena v ustanovení § 118 tr. zákoníku. Není sporu o tom, že masivní automobil BMW X6 je nutno v daných souvislostech považovat za zbraň, neboť jeho prostřednictvím je zjevně možno učinit útok proti tělu důraznějším. Obviněný reagoval na výzvu zakročujících policistů k prokázání totožnosti tím, že nasedl do zmíněného vozidla a pomalým rozjezdem je odtlačoval nárazníkem z cesty. Takové jednání nepochybně odpovídá znaku „překonání nebo zamezení odporu“, který pachateli v jeho jednání v souladu se zákonnými oprávněními kladli zasahující příslušníci policie. Šlo o vyvrcholení arogantního a vulgárního vměšování obviněného do služebního zákroku vůči jeho matce, která se podle zjištění policistů dopustila přestupku v dopravě a navíc je obvinila, že jsou ve službě v podnapilém stavu. Je tedy možno konstatovat, že skutek, jak byl popsán ve výroku odsuzujícího rozsudku, zcela odpovídá soudem zvolené právní kvalifikaci a obviněný svým chováním skutečně naplnil znaky zločinu násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zákoníku. Z tohoto důvodu je pak možno „za irrelevantní“ považovat i námitku týkající se principu ultima ratio. Skutek popsáný ve výroku rozsudku totiž nelze posoudit

pouze jako přestupek, neboť to je s ohledem na povahu trestného jednání vyloučeno.

Své vyjádření uzavřel státní zástupce tím, že napadené rozhodnutí není zatíženo žádnou vadou, kterou by bylo nutno napravit cestou dovolání, a proto navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací po zjištění, že dovolání bylo podáno v zákonné lhůtě, oprávněnou osobou, prostřednictvím obhájce a že se jedná o dovolání přípustné, obsahující předepsané náležitosti, konstatoval, že obsah dovolání naplňuje uplatněný dovolací důvod pouze zčásti, konkrétně z hlediska výše zmíněných právně relevantních námitek.

Tyto námitky však Nejvyšší soud shledal zjevně neopodstatněnými.

Především nelze pochybovat o tom, že automobil, pokud jím pachatel úmyslně najíždí na jinou osobu, je zbraní ve smyslu § 118 tr. zákoníku, neboť jeho prostřednictvím je zjevně možno učinit útok proti tělu důraznějším. Pod pojmem násilí se (obecně) rozumí použití fyzické síly k působení na vůli člověka s cílem překonat kladený nebo očekávaný odpor anebo mu zamezit. U trestného činu násilí proti úřední osobě (§ 325 tr. zákoníku) je užití násilí buď prostředkem působení na výkon pravomoci úřední osoby (v posuzovaném případě srov. § 127 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku) anebo odplatou za výkon této pravomoci. K naplnění znaku „násilí“ zákon především nevyžaduje současné způsobení újmy na zdraví. To znamená, že pachatel trestného činu (zločinu) násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, za užití osobního automobilu jako zbraně (§ 118 tr. zákoníku), si nemusí nutně počínat způsobem, jímž by ohrozil úřední osobu – zde policistu – bezprostředně na zdraví či dokonce na životě tím, že na něj najíždí větší rychlostí, kdy pravděpodobnost vzniku zranění je podstatně vyšší. Postačí, použije-li k útoku pohybujícího se automobilu jako prostředku násilného působení na výkon pravomoci úřední osoby či pro její výkon. Jestliže by takového prostředku užil podstatně razantnějším způsobem, pak by podle okolností případu a povahy případného následku bylo nutno uvažovat především o použití některé z dalších kvalifikovaných skutkových podstat ustanovení § 325 tr. zákoníku.

V nyní posuzovaném případě si obviněný (dovolatel) počínal tak, že na výzvu zakročujících příslušníků Policie ČR, aby prokázal svoji totožnost, reagoval tím, že nasedl do svého automobilu, a přes výzvy policistů, aby nikam neodjížděl a legitimoval se, do nich opakovaně (2x) pomalu najel tak, že po nárazu do nohou museli ustoupit o několik kroků vzad. Svého násilného jednání zanechal teprve poté, co mu jeden z policistů pohrozil užitím služební zbraně a donucovacích prostředků, přičemž služební zbraň také vytáhl. Právní kvalifikace takto zjištěného skutku jako zločinu podle § 325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zákoníku tak byla užitá zcela správně. Jednání obviněného spočívající ve vměšování se do služebního zákroku policistů vedeného nejprve proti jeho matce, která se měla dopustit dopravního přestupku, a to přes opakované výzvy, aby svého počínání zanechal, verbální napadání policistů hrubými výrazy a konečně odmítnutí výzvy k prokázání vlastní totožnosti a na místo toho najíždění na policisty osobním automobilem ve snaze zabránit jim ve výkonu jejich pravomoci, se totiž ve svém kontextu a především závažností závěrečné (násilné) fáze zřetelně vymyká z rámce správních deliktů (přestupků) a užití trestního práva jako prostředku ultima ratio bylo v daném případě zcela namístě.

Vzhledem k tomu, že dovolání obviněného Ing. M. H. bylo dílem opřeno o námitky, které pod použitý hmotně právní dovolací důvod podle § 265b tr. ř. písm. g) tr. ř. ani pod žádný jiný z důvodů dovolání podle § 265b odst. 1 tr. ř. podřadit nelze, a v jeho relevantně uplatněné části nebylo shledáno opodstatněným, Nejvyšší soud je podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné.